

SZKOLENIA W DZIEDZINIE BHP OBOWIĄZKOWE...

... i nie tylko...

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA GOSPODARKI I PRACY

z dnia 27 lipca 2004 r.

**w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa
i higieny pracy**

(Dz. U. z 2004 r. nr 180 poz. 1860 z późn. zm.)

Organizacja szkoleń z zakresu bhp

Szkolenie w zakresie bhp może być organizowane i prowadzone przez pracodawców lub na ich zlecenie przez jednostki organizacyjne prowadzące działalność szkoleniową w dziedzinie bhp— tj.:

- placówki kształcenia ustawicznego i centrum kształcenia zawodowego,
- szkoły ponadpodstawowe,
- szkoły wyższe (uczelnie),
- stowarzyszenia, których celem statutowym jest działalność w zakresie bhp,
- przedsiębiorców prowadzących działalność oświatową

SZKOLENIA BHP

85.59.B Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane

Zwolnienia z podatku od towarów i usług (VAT) dokonano na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 29 lit.a Ustawy o VAT – TYLKO W PRZYPADKU SZKOLEŃ OBOWIĄZKOWYCH

USŁUGI BHP

70.22.Z Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania

74.90.Z Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana

Organizacja szkoleń z zakresu bhp

Pracodawca organizujący i prowadzący szkolenie oraz jednostka organizacyjna prowadząca działalność szkoleniową w dziedzinie bhp zapewnia:

- programy poszczególnych rodzajów szkoleń,
- wykładowców i instruktorów posiadających zasób wiedzy, doświadczenie zawodowe i przygotowanie dydaktyczne zapewniające właściwą realizację programów szkolenia,
- odpowiednie warunki lokalowe,
- wyposażenie dydaktyczne,
- właściwy przebieg szkolenia,
- dokumentację szkolenia.

Formy szkoleń

- ▶ Instruktaż – forma szkolenia o czasie trwania nie krótszym niż 2 godziny lekcyjne, umożliwiającego uzyskanie, aktualizowanie lub uzupełnianie wiedzy i umiejętności dotyczących wykonywania pracy i zachowania się w zakładzie pracy w sposób zgodny z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy.
- ▶ Kurs – rozumie się przez to formę szkolenia o czasie trwania nie krótszym niż 15 godzin lekcyjnych, składającego się z zajęć teoretycznych i praktycznych, umożliwiającego uzyskanie, aktualizowanie lub uzupełnianie wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy

Formy szkoleń

Samokształcenie kierowane – rozumie się przez to formę szkolenia umożliwiającego uzyskanie, aktualizowanie lub uzupełnianie wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, na podstawie materiałów przekazanych przez organizatora szkolenia, w szczególności przy zastosowaniu poczty, internetu, przy jednoczesnym zapewnieniu konsultacji z osobami spełniającymi wymagania dla wykładowców

Przygotowanie dydaktyczne – ukończenie kształcenia lub szkolenia przygotowującego do prowadzenia procesu szkolenia w dziedzinie bhp w sposób zapewniający wysoką efektywność, z uwzględnieniem, odpowiednich dla określonych grup uczestników szkolenia i rodzajów szkolenia, form organizacyjnych i metod szkolenia oraz ośrodków dydaktycznych.

Formy szkoleń

Seminarium – forma szkolenia o czasie trwania nie krótszym niż 5 godzin lekcyjnych, umożliwiająca uzyskanie, aktualizowanie lub uzupełnianie wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy obejmuje:

- szkolenie wstępne ogólne, zwane „instruktażem ogólnym”,
- szkolenie wstępne na stanowisku pracy, zwane „instruktażem stanowiskowym”,
- szkolenie okresowe.

Instruktaż ogólny i stanowiskowy

- **Instruktaż ogólny** powinien zapoznać pracowników z podstawowymi przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy zawartymi w Kodeksie pracy, układach zbiorowych pracy lub regulaminach pracy, przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązującymi w danym zakładzie pracy, a także z zasadami udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku.
- **Instruktaż stanowiskowy** powinien zapewnić uczestnikom szkolenia zapoznanie się z czynnikami środowiska pracy występującymi na ich stanowiskach i ryzykiem zawodowym związanym z wykonywaną pracą, sposobami ochrony przed zagrożeniami, jakie mogą powodować te czynniki, oraz metodami bezpiecznego wykonywania pracy.
- **Instruktaż ogólny odbywają**, przed dopuszczeniem do pracy, nowo zatrudnieni pracownicy, studenci odbywający praktykę studencką oraz uczniowie szkół zawodowych zatrudnieni w celu praktycznej nauki zawodu. Instruktaż ogólny prowadzi pracownik służby bezpieczeństwa i higieny pracy, osoba wykonująca u pracodawcy zadania tej służby albo pracodawca, który sam wykonuje takie zadania, lub pracownik wyznaczony przez pracodawcę posiadający zasób wiedzy i umiejętności zapewniający właściwą realizację programu instruktażu, mający aktualne zaświadczenie o ukończeniu wymaganego szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Instruktaż stanowiskowy

Instruktaż stanowiskowy przeprowadza się przed dopuszczeniem do pracy na określonym stanowisku:

- pracownika zatrudnionego na stanowisku robotniczym lub innym, na którym występuje narażenie na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia, uciążliwych i niebezpiecznych,
- pracownika przenoszonego na ww. stanowisko,
- ucznia odbywającego praktyczną naukę zawodu oraz studenta odbywającego praktykę studencką.

Pracownik wykonujący pracę na kilku stanowiskach pracy powinien odbyć instruktaż stanowiskowy na każdym z tych stanowisk.

Instruktaż stanowiskowy przeprowadza osoba kierująca pracownikami, wyznaczona przez pracodawcę lub sam pracodawca, jeżeli osoby te posiadają odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe oraz są przeszkolone w zakresie metod prowadzenia instruktażu stanowiskowego.

Instruktaże i programy szkolenia

Instruktaż stanowiskowy powinien zakończyć się sprawdzianem wiedzy i umiejętności z zakresu wykonywania pracy zgodnie z przepisami oraz zasadami bhp, stanowiącym podstawę dopuszczenia pracownika do wykonywania pracy na określonym stanowisku.

Program szkolenia

- **Programy szkolenia wstępnego i okresowego, określające szczegółową tematykę szkolenia, formy realizacji i czas trwania szkolenia, dla poszczególnych grup stanowisk opracowuje pracodawca lub w porozumieniu z pracodawcą jednostka organizacyjna prowadząca szkolenie** – na podstawie ramowych programów szkolenia bhp zawartych w załączniku do rozporządzenia Programy szkolenia powinny być dostosowane do rodzajów i warunków prac wykonywanych przez uczestników szkolenia.
- Programy te powinny być przechowywane przez pracodawców.
- Odbycie instruktażu ogólnego i stanowiskowego powinno być potwierdzone w karcie szkolenia wstępnego, która jest przechowywana w aktach osobowych pracownika.

Szkolenia okresowe bhp

Szkolenie okresowe

Szkolenie to ma na celu aktualizację i ugruntowanie wiedzy i umiejętności w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zaznajomienie uczestników szkolenia z nowymi rozwiązaniami techniczno-organizacyjnymi w tym zakresie.

Szkolenie odbywają:

- osoby będące pracodawcami oraz inne osoby kierujące pracownikami, w szczególności kierownicy, mistrzowie, brygadziści,
- pracownicy zatrudnieni na stanowiskach robotniczych,
- pracownicy inżynieryjno-techniczni, w tym projektanci, konstruktorzy maszyn i innych urządzeń technicznych, technolodzy i organizatorzy produkcji,
- pracownicy służby bezpieczeństwa i higieny pracy oraz osoby wykonujące zadania tej służby,
- pracownicy administracyjno-biurowi
- inni nie wymienieni wyżej, których charakter wiąże się z narażeniem na czynniki szkodliwe dla zdrowia, uciążliwe lub niebezpieczne albo z odpowiedzialnością w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Szkolenie okresowe może być prowadzone w formie:

- seminarium; – kursu; – samokształcenia kierowanego; - instruktazu.

Częstotliwość szkoleń bhp

Częstotliwość szkoleń okresowych

Szkolenie okresowe pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych przeprowadza się w formie instruktażu, nie rzadziej niż raz na 3 lata, a na stanowiskach robotniczych, na których wykonywane prace szczególnie niebezpieczne, nie rzadziej niż raz w roku.

Dla pracowników administracyjno-biurowych nie rzadziej niż co 6 lat

Dla pozostałych pracowników powinno być przeprowadzone nie rzadziej niż raz na 5 lat

w formie kursu, seminarium lub samokształcenia kierowanego.

Pracodawca ustala, po konsultacji z pracownikami lub ich przedstawicielami, częstotliwość i czas trwania szkolenia okresowego pracowników zatrudnionych na określonych stanowiskach, biorąc pod uwagę rodzaj pracy i jej warunki na tych stanowiskach.

Pierwsze szkolenie okresowe osób zatrudnionych na stanowiskach pracodawców lub osób kierujących pracownikami przeprowadza się w okresie 6 miesięcy od rozpoczęcia pracy na tych stanowiskach, pozostałych osób w okresie do 12 miesięcy od rozpoczęcia pracy.

Zwolnienia ze szkoleń okresowych bhp

Ze szkolenia okresowego może być zwolniona osoba, która:

- przedłoży aktualne zaświadczenie o odbyciu w tym zakresie wymaganego szkolenia okresowego u innego pracodawcy,
- odbyła w tym zakresie szkolenie okresowe wymagane dla osoby zatrudnionej na stanowisku należącym do innej grupy stanowisk, jeżeli jego program uwzględnia zakres tematyczny wymagany programem szkolenia okresowego obowiązującego na danym stanowisku.

Szkolenie okresowe kończy się egzaminem sprawdzającym przyswojenie przez uczestnika szkolenia wiedzy objętej programem szkolenia i umiejętności wykonywania lub organizowania pracy zgodnie z przepisami bhp. Egzamin przeprowadza organizator szkolenia, wydając stosowne zaświadczenie.

Ukończenie w okresie (pomiędzy szkoleniem wstępnym a okresowym lub pomiędzy szkoleniami okresowymi) szkolenia, kształcenia lub doskonalenia zawodowego związanego z nauką zawodu, przyuczeniem do zawodu albo podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, uwzględniającego program szkolenia okresowego wymagany dla określonego stanowiska pracy, uważa się za równoznaczne z odbyciem takiego szkolenia.

Szkolenia wstępne bhp

Szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy może być przeprowadzane **za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej**, w formie zdalnej.

Oznacza to, że **instruktaż ogólny** może zostać przeprowadzony online, np. za pomocą platformy szkoleniowej lub komunikatora internetowego.

Należy jednak pamiętać, że **instruktaż stanowiskowy nie może być przeprowadzany w przez internet.**

SZKOLENIA „WPROWADZAJĄCE”

W razie wykonywania pracy na terenie zakładu pracy pracodawcy przez pracownika innego pracodawcy - pracodawca zapewnia poinformowanie tego pracownika o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia podczas pracy na tym terenie. Uzyskanie tych informacji pracownik potwierdza podpisem

INNE SZKOLENIA

- 1) Inspektor PPOŻ
- 2) Pierwsza pomoc
- 3) Usuwanie azbestu
- 4) Ochrona środowiska
- 5) Inne...

Zasady nauczania w zakresie bhp

Podczas szkolenia należy przestrzegać następujących zasad:

- **systematyczności i logicznej kolejności** (praca wykładowcy nad realizacją programu powinna przebiegać w taki sposób, aby nowe wiadomości wynikały z poznanych i stanowiły punkt wyjścia do następnych rozważań),
- **poglądowości** (przyswajanie wiedzy daje lepsze rezultaty, gdy oparte jest bardziej na obserwacji, pomiarze i innych czynnościach praktycznych niż na opisie słownym),
- **świadomego i aktywnego udziału uczestników szkolenia** (stosując metody aktywne, zmusza się słuchaczy do samodzielnego rozwiązywania problemów),
- **łączenia teorii z praktyką** (wiedza teoretyczna jest chętnie przyswajana przez słuchaczy, gdy znajdują jej zastosowanie w praktyce),
- **stopniowania trudności** (poprzez przechodzenie od zadania łatwiejszego do trudniejszego),
- **trwałości wiedzy** (przez systematyczne powtarzanie przyswajanych wiadomości).

Metody nauczania pracowników z zakresu bhp

W nauczaniu powinno się stosować poniższe metody nauczania:

- słowną: wykład, pogadanka, referat, dyskusja,
- pogładową (demonstracja, projekcje filmów, przezrocza, hospitacja, wycieczki),
- praktyczną (laboratoria, zajęcia warsztatowe).

Wykłady konwersacyjne i problemowe

Wykład konwersacyjny

- Polega na podawaniu opisu i wyjaśnienia.
- Treści programowe są przekazywane przez wykładowcę w gotowej postaci.
- Rola słuchacza polega na zapamiętaniu i zrozumieniu treści informacji. Słuchacz zachowuje postawę bierną. Wykład składa się z trzech części, tj.:
 - wstępnej (temat, cel i plan wykładu),
 - głównej (przekaz informacji),
 - końcowej (podsumowanie, odpowiedzi na pytania słuchaczy, lektura).
- W praktyce szkoleniowej wykład powinien być stosowany łącznie z wykorzystaniem filmu, nagrań magnetofonowych czy magnetowidowych, przezroczy i drukowanych materiałów dydaktycznych, co pobudza aktywność słuchaczy.

Wykład problemowy

Powinien angażować słuchaczy, przekonywać ich o słuszności informacji oraz wywoływać emocje poznawcze sprzyjające trwałemu przyswajaniu wiedzy. Powinien mieć następujący przebieg:

- stworzenie sytuacji problemowej,
- analiza istoty problemu,
- wysunięcie hipotez rozwiązania problemu,
- sformułowanie problemu,
- weryfikacja hipotez,
- sformułowanie rozwiązania problemu
- włączenie poznanego wcześniej nowo opracowanego materiału.

Wykład problemowy jest możliwy do zastosowania, gdy słuchacze posiadają niezbędną wiedzę na omawiany temat.

Pomoce dydaktyczne w szkoleniach bhp

Pomoce i środki dydaktyczne stosowane przy nauczaniu zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy

Dydaktyczne środki nauczania:

- środki audialne (słuchowe),
- audycje radiowe,
- nagrania magnetofonowe,
- nagrania płytowe,
- środki wizualne (wzrokowe),
- plansze, wykresy, schematy,
- obrazy na tablicach kredowych,
- obrazy na ekranie (przezrocza, filmy, obrazy mikroskopowe, obrazy drukowane),
- środki audiowizualne,
- audycje telewizyjne,
- nagrania magnetowidowe,
- filmy dźwiękowe,
- przezrocza udźwiękowione,
- środki do automatyzacji procesu nauczania,
- podręczniki i inne testy programowe,
- programy komputerowe.

Środki popularyzacji zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy

Najczęściej stosowane to:

- pogadanki, odczyty, dyskusje,
- olimpiady bhp, konkursy, imprezy masowe,
- gazetki ścienne, czasopisma, książki,
- plakaty, wycinki, napisy i znaki ostrzegawcze – przezrocza i filmy,
- wystawy i radiowęzły zakładowe,
- kąci bhp i gabinety ochrony pracy.

Popularyzacja zasad bezpieczeństwa pracy ma na celu kształtowanie określonych opinii, sądów i przekonań. Ma zmieniać w pożądanym kierunku postawy ludzi i wpływać na ich zachowanie.

SPOSOBY NA DOTARCIE DO PRACOWNIKÓW

PANI KRYSIU, NIE DO KOŃCA
O TO MI CHODZIŁO, GDY PROSIŁEM
PANIĄ O „ZRZUT EKRANU”

ZNA PANI
WINDOWSZA?

NIE, A TEŻ TU
PRACUJE?

ROZMOWA
KWALIFIKACYJNA
NIE
PRZESZKADZAC!

NABÓR NA
STANOWISKO
SEKRETARKI

© Emmxii

PANI WANDA, BARDZO POWAŻNIE
PODCHODZI DO KWESTII
BEZPIECZEŃSTWA W PRACY.

...OCZYWIŚCIE, ŻE W TEJ PRACY
ZDARZAJĄ SIĘ WYPADKI! DLATEGO JEST **BHP**
I UŻYWAJĄC GO W SYTUACJACH
KRYZYSOWYCH NIE
TRACI SIĘ GŁOWY...

...ZARAZ PESYMIZM! PO PROSTU
MAM WĄTPLIWOŚCI CZY KASK
TO WYSTARCZAJĄCE
ZABEZPIECZENIE PRZY PRZEJŚCIU
PRZEZ AUTOSTRADĘ...

PRACE NA DRABINACH

Wysokość drabiny powinna umożliwiać pracownikowi uchwycenie się podczas wykonywania pracy.

Drabina z palątkami.

Sprawdź warunki pracy

Jeżeli na jakies pytanie odpowiesz „NIE”, zastanów się i podejmij niezbędne działania, aby Twoje miejsce pracy było bezpieczne.

- Czy jesteś ubrany w odzież roboczą i pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebielową i podnoskłem?
- Czy otrzymałeś do wykonania pracy drabinę o odpowiedniej wysokości?
- Czy drabina ma nieuszkodzone szczeble i podłużnice?
- Czy szczeble drewniane są zaczepowane w gniazdkach podłużnic i sklejone?
- Czy końcówki podłużnic lub stabilizatora są wyposażone w gumowe zakończenia przeciwpślizgowe?
- Czy drabina jest zabezpieczona przed przewróceniem lub rozsunięciem?

DRABINY

Odzież robocza i ochronna

Do prac na drabinie może przystąpić pracownik ubrany w odzież roboczą dostosowaną do pory roku, rękawice robocze oraz pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebićową i podnoskiem chroniącym palce. Pracownik powinien być wyposażony w:

- hełm ochronny z aktualną datą ważności, określonej przez producenta,
- kamizelkę ochronną,
- szelki ochronne z krótką linką i urządzeniem samohamownym (przy pracach na drabinach na wysokości powyżej 2 m).

Przed przystąpieniem do pracy pracownik powinien zostać zapoznany z instrukcją bezpiecznego wykonywania robót.

Wymagania ogólne

- Drabiny mogą być użyte do pracy na budowie tylko wtedy, gdy wykorzystanie innego, bardziej bezpiecznego sprzętu roboczego nie jest możliwe.
- Drabiny należy ustawiać na stabilnym, nieruchomym podłożu w taki sposób, aby szczeble pozostawały w pozycji poziomej.
- Jednym ze sposobów zabezpieczenia drabiny przed przewróceniem jest używanie stabilizatora, który jest usytuowany na dole drabiny.
- Dolne i górne końcówki podłuznic lub końcówki stabilizatora powinny być wyposażone w gumowe zakończenia przeciwpślizgowe.
- Podłuznice i szczeble drabiny muszą być wykonane z nieuszkodzonego materiału.
- Szczeble powinny być mocno i trwale połączone z podłuznicami, a drewniane zaczepowane w gniazdkach podłuznic i sklejone.
- Drabiny aluminiowe powinny mieć proste, niewygięte szczeble i podłuznice.
- Drabiny zawieszane należy zaczepić w taki sposób, aby zapobiec ich przemieszczaniu lub bujaniu.
- Drabiny wieloczęściowe, składające się z kilku części, nie mogą się przemieszczać względem siebie.

Drabiny przystawne

- Drabina używana jako środek dostępu na powierzchnię znajdującą się na wysokości powinna wystawać ponad tę powierzchnię tak, aby można bezpiecznie wejść i zejść z drabiny (za bezpieczne uznaje się wy-

stawianie drabiny minimum 75 cm, chyba że zostały zastosowane inne środki zapewniające pewne uchwycenie poręczy).

- Drabina przystawna powinna być ustawiona na podłożu stabilnie, aby wyeliminować możliwość przewrócenia do tyłu, np. poprzez przymocowanie górnych końców podłuznic do odpowiednio wytrzymałych elementów.
- Osoby korzystające z drabin o długości powyżej 4 m bez pałąków, powinny być zabezpieczone za pomocą szelek bezpieczeństwa z linką połączoną z urządzeniem samohamownym przypiętym do pionowej prowadnicy usytuowanej w odległości nie większej niż 40 cm od osi drabiny.

Drabiny rozstawne

- Drabina powinna być na tyle wysoka, żeby pracownik stojąc na niej i wykonując powierzoną pracę, mógł w każdym momencie uchwycić się poręczy lub podłuznik, a w przypadku zajętych rąk miał możliwość podparcia się udem lub biodrem o drabinę.
- Drabiny rozstawne powinny być całkowicie otwarte i zabezpieczone przed rozsunięciem.
- Drabiny przejezdne przed ich użyciem muszą być unieruchomione.

Nie wolno!

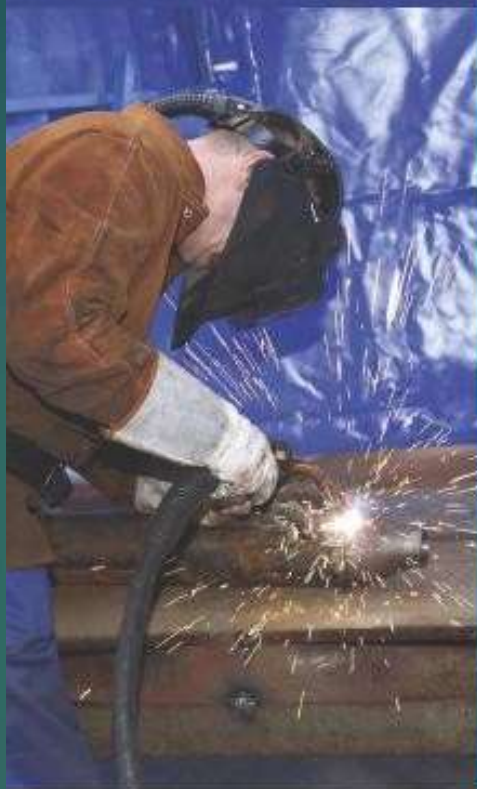
- **Pracować na drabinach na wysokości powyżej 2 m nad poziomem terenu bez stosowania odpowiedniego sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości, jak szelki bezpieczeństwa z linką bezpieczeństwa przymocowaną do stałych elementów konstrukcji.**
- **Stosować drabin przystawnych przy pracach murarskich i tynkarskich.**
- **Wykonywać z drabin prac ciesielskich na wysokości powyżej 3 m.**
- **Wykonywać z drabin prac malarskich na wysokości powyżej 4 m.**

Szczególne okoliczności

- Jeżeli podczas prac na drabinach wykonywane są prace związane z obsługą elektronarzędzi zapoznaj się z kartą „Praca z elektronarzędziami”.
- Jeżeli praca na drabinie odbywa się w wykopach, przeczytaj kartę „Praca w wykopach”.

PRACE SPAWALNICZE

Urządzenie dostarczające do nagłowia przefiltrowane powietrze.

Stanowisko spawalnicze powinno być wydzielone i wyposażone w sprzęt przeciwpożarowy.

Wózek zabezpiecza butle z gazami przed przewróceniem.

Sprawdź warunki pracy

Jeżeli na jakieś pytanie odpowiesz „NIE”, zastanów się i podejmij niezbędne działania, aby Twoje miejsce pracy było bezpieczne.

- Czy masz odpowiednie kwalifikacje do określonego typu spawania?
- Czy jesteś ubrany w odzież ochronną trudnopalną i pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebielową i podnoskiem?
- Czy otrzymałeś odpowiednie do obowiązków środki ochronne (hełm, rękawice spawalnicze, gogle, przyłbicę spawalniczą, środki ochrony dróg oddechowych)?
- Czy przełożony zapewnił Ci odpowiednie środki do przechowywania butli w pozycji pionowej zabezpieczone przed przewróceniem?
- Czy Twoje stanowisko jest wydzielone tak, że chroni wzrok osób postronnych przed szkodliwym działaniem światła?
- Czy z miejsca spawania usunięto materiały łatwopalne i inne przedmioty mogące spowodować pożar?

Odzież robocza i ochronna

Do prac spawalniczych może przystąpić pracownik ubrany w odzież ochronną trudnopalną, rękawice spawalnicze oraz pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebiecłową i podnoskiem chroniącym palce.

Pracownik powinien być również wyposażony w:

- hełm ochrony z aktualną datą ważności, określoną przez producenta,
- przyłbicę spawalniczą z filtrami dobranymi do metody spawania i prądu spawania,
- gogle spawalnicze dobrane do strumienia gazu przepływającego przez palnik,
- fartuch skórzany – jeżeli stanowisko pracy nie wymaga wymuszonej pozycji ciała,
- środki ochrony dróg oddechowych – w przypadku wykonywania spawania w pomieszczeniu słabo wentylowanym,
- nogolenniki – jeżeli obuwie ochronne nie jest trudnopalne.

Jeżeli praca wymaga stosowania środków ochrony indywidualnej przed upadkiem z wysokości np. szelek, to powinny one być wykonane z materiału trudnopalnego lub zakryte kamizelką trudnopalną.

Prace spawalnicze mogą wykonywać osoby, które mają potwierdzone kwalifikacje do określonego typu spawania.

Przed przystąpieniem do pracy pracownik powinien zostać poddany instruktażowi stanowiskowemu i zapoznany z instrukcjami bezpiecznej obsługi urządzeń wykorzystywanych w pracy.

Organizacja stanowiska pracy

Stanowisko spawacza powinno być wydzielone tak, żeby chroniło wzrok osób postronnych przed szkodliwym działaniem światła.

W czasie opadów atmosferycznych spawanie jest dozwolone tylko po osłonięciu stanowiska pracy.

Spawanie gazowe

- Butle z gazami należy ustawić w pozycji pionowej i zabezpieczyć przed przewróceniem.
- Butle nie mogą nagrzewać się do temperatury powyżej 35°C.
- Zawory butli z tlenem i acetylenem nie powinny znajdować się blisko siebie.
- Konieczne jest stosowanie bezpieczników usytuowanych na wlocie lub wewnątrz palnika.

- Zamocowanie przewodów na nasadkach wykonuje się wyłącznie za pomocą płaskich zacisków.
- Poziom cieczy w bezpieczniku wodnym powinien być sprawdzany każdorazowo przed rozpoczęciem pracy i po jej zakończeniu.
- Długość węży spawalniczych nie może wynosić mniej niż 5 m i więcej niż 20 m.
- Stosowane węże muszą być szczelne i nieuszkodzone.
- Łączenie poszczególnych odcinków węży jest dopuszczalne pod warunkiem zastosowania dwuzłączek metalowych o średnicy zgodnej ze średnicą znamionową węża.
- Minimalna długość każdego z łączonych odcinków węży powinna wynosić co najmniej 4 m.

Spawanie elektryczne

- Przed rozpoczęciem spawania należy sprawdzić, czy przewody i przyłączenia końcówki przewodu są właściwie podłączone do uchwytu.
- Każdy spawany przedmiot powinien być uzemniony.
- Przewody elektryczne i uchwyt do elektrody powinny mieć nieuszkodzoną izolację.
- Do zdejmowania elektrody i podnoszenia spawanego materiału należy użyć szczypiec.
- Należy unikać kontaktu z obwodem spawalniczym.
- Nie należy używać zbyt ciemnych filtrów, które spowodują, że spawacz będzie pracował zbyt blisko łuku elektrycznego.
- Po skończonym spawaniu, trzeba wyjąć elektrodę z uchwytu spawarki, żeby uniknąć przypadkowego wzbudzenia łuku elektrycznego.

Nie wolno!

- **Odkładać uchwytu elektrody na spawarkę.**
- **Owijać kable wokół ciała.**
- **Kierować palnika w kierunku ludzi.**
- **Używać spawarki przy zdemontowanej obudowie lub prowizorycznych połączeniach.**
- **Podczas pracy dotykać osłony stykowej i spawanych elementów.**
- **Dotykać zathuszczonymi rękami butli z tlenem, zaworów i osprzętu.**
- **Spawać bez założenia środków ochrony wzroku.**

PORUSZANIE SIĘ PO BUDOWIE

Krawędzie stropów zabezpieczone balustradami ochronnymi.

Schody jako przejścia o pochyleniu większym niż 15 procent.

Znaki bezpieczeństwa obowiązujące wszystkich pracujących na budowie.

Sprawdź warunki pracy

Jeżeli na jakieś pytanie odpowiesz „NIE”, zastanów się i podejmij niezbędne działania, aby Twoje miejsce pracy było bezpieczne.

- Czy jesteś ubrany w odzież roboczą i pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebieciową i podnoskiem?
- Czy otrzymałeś odpowiednie do obowiązków środki ochronne (hełm, rękawice robocze, okulary ochronne)?
- Czy zostałeś zapoznany z zagrożeniami występującymi na budowie i sposobami ich eliminacji?
- Czy Twoje stanowisko pracy na wysokości jest wyposażone w balustrady ochronne lub inne zabezpieczenia przed upadkiem z wysokości?
- Czy przejścia i dojścia do stanowisk pracy na wysokości są zabezpieczone balustradami ochronnymi?
- Czy przejścia i dojścia do stanowisk pracy są utworzone w sposób zabezpieczający pracownika przez zagrożeniami?

Odzież robocza i ochronna

Na terenie budowy może przebywać pracownik ubrany w odzież roboczą (m. in. w spodnie z długimi nogawkami) dostosowaną do pory roku, rękawice robocze oraz pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebielową i podnoskiem chroniącym palce.

Powinien być również wyposażony w:

- hełm ochronny z aktualną datą ważności, określoną przez producenta,
- kaskietkę ochronną,
- okulary ochronne.

Przed przystąpieniem do pracy na budowie pracownik powinien zostać zapoznany z regulaminem budowy, z zagrożeniami występującymi na budowie i zasadami eliminacji tych zagrożeń, zasadami bezpiecznego poruszania się po budowie. Powinien zostać poddany instruktażowi stanowiskowemu oraz zapoznany z instrukcją bezpiecznego wykonywania robót oraz z instrukcjami bezpiecznej obsługi urządzeń wykorzystywanych w pracy.

Ogólne zasady bezpieczeństwa na budowie

- Należy przestrzegać zasad bezpieczeństwa określonych w regulaminie budowy, planie BIOZ i instrukcjach bezpiecznego wykonywania robót oraz stosować się do znaków bezpieczeństwa znajdujących się na tablicach informacyjnych i w miejscach wykonywania prac budowlanych.
- Po budowie należy poruszać się drogami wytyczonymi dla pieszych.
- Chodząc po drogach przeznaczonych dla środków transportu, należy zachować szczególną ostrożność. Nie wolno zbliżać się do środków transportu będących w ruchu, zwłaszcza podczas cofania.
- Wokół pracującego ciężkiego sprzętu budowlanego powinna być wyznaczona strefa niebezpieczna.
- Można zbliżyć się do pracującego sprzętu wyłącznie wtedy, gdy mamy pewność, że operator jest o tym poinformowany.
- Strefy niebezpieczne, wyznaczone przy pracach na wysokości, powinny mieć szerokość nie mniejszą niż 6 m.
- Można wejść do strefy niebezpiecznej tylko wtedy, gdy jest to bezwzględnie konieczne, po wcześniejszym poinformowaniu o tym osób wykonujących pracę na wysokości.
- Podczas transportu ładunku przy pomocy żurawia należy zejść z terenu, nad którym jest przenoszony ładunek.

- Przejścia, przejazdy i stanowiska pracy znajdujące się w strefie niebezpiecznej powinny być zabezpieczone daszkami ochronnymi. Muszą być one szczelnie i odporne na przebicie przez spadające z wysokości przedmioty.
- Przejścia o pochyleniu większym niż 15% powinny być wyposażone w listwy umocowane poprzecznie, w odstępach nie mniejszych niż 0,4 m lub w schody o szerokości nie mniejszej niż 0,75 m.
- Pochylnie, po których odbywa się ręczne przenoszenie ciężarów i transport taczkami, nie powinny mieć spadków większych niż 10%.

Praca na wysokości

- Osoby znajdujące się na wysokości co najmniej 1 m od poziomu podłogi lub ziemi, powinny być zabezpieczone przed upadkiem z wysokości balustradami ochronnymi składającymi się z poręczy ochronnej na wysokości 1,1 m, krawężnika o wysokości 0,15 m i poręczy pośredniej lub innego wypełnienia przestrzeni pomiędzy tymi elementami.
- Wszystkie krawędzie powierzchni otwartych (nieobudowane stropy, płyty balkonowe), na których przebywają ludzie, powinny być zabezpieczone balustradami ochronnymi.
- Otwory technologiczne w stropach muszą być zabezpieczone przed upadkiem osób z wysokości balustradą ochronną, siatką bezpieczeństwa lub szczelnie przykryte odpowiednio wytrzymałym materiałem zabezpieczonym przed niekontrolowanym przesunięciem oraz oznakowane znakami bezpieczeństwa informującymi o zagrożeniu.
- Otwory w ścianach (okna, szachty), których dolna krawędź jest niżej niż 1,1 m, należy zabezpieczyć balustradą ochronną.
- Biegi schodowe oraz pozostałe znajdujące się na wysokości przejścia i dojścia do stanowisk pracy należy wyposażyć w balustradę ochronną.

Nie wolno!

- **Przebywać pod transportowanym ładunkiem.**
- **Przebywać na powierzchniach niezabezpieczonych przed upadkiem osób z wysokości.**
- **Znajdować się w strefach niebezpiecznych bez wyeliminowania zagrożenia.**

PRACE ELEKTRONARZĘDZAMI

Przedłużacz przeznaczony do pracy na otwartej przestrzeni.

Nieuszkodzony przewód zasilający.

Pracownik obsługujący elektronarzędzia udarowe powinien stosować dodatkowo rękawice antywibracyjne i maskę ochronną.

Sprawdź warunki pracy

Jeżeli na jakieś pytanie odpowiesz „NIE”, zastanów się i podejmij niezbędne działania, aby Twoje miejsce pracy było bezpieczne.

- Czy jesteś ubrany w odzież roboczą i pełne buty z antypoślizgową podszewką, wkładką antyprzebielową i podnoskiem?
- Czy otrzymałeś odpowiednio do obowiązków środki ochronne (hełm, rękawice antywibracyjne, okulary ochronne, maseczkę, ochronniki słuchu)?
- Czy zapoznałeś się z instrukcją obsługi elektronarzędzia?
- Czy elektronarzędzie jest sprawne i ma zamontowane osłony wynikające z instrukcji obsługi?
- Czy przewód zasilający ma nieuszkodzoną izolację?
- Czy stosowane przedłużacze są przeznaczone do pracy na budowie?
- Czy przewody elektryczne są zabezpieczone przed wilgocią i uszkodzeniami mechanicznymi?

Odzież robocza i ochronna

Do pracy przy obsłudze elektronarzędzi może przystąpić pracownik ubrany w odzież roboczą, dostosowaną do pory roku oraz w pełne buty z antypoślizgową podeszwą.

Powinien być również wyposażony w:

- hełm ochronny z aktualną datą ważności, określoną przez producenta,
- rękawice antywibracyjne np. przy obsłudze młotów udarowych,
- okulary ochronne np. przy pracach pyłących lub zagrożonych urazem oka,
- maseczkę przeciwpylową,
- ochronniki słuchu.

Przed przystąpieniem do pracy pracownik powinien zostać poddany instruktażowi stanowiskowemu i zapoznany z instrukcjami bezpiecznej obsługi elektronarzędzi.

Elektronarzędzia na budowie

- Elektronarzędzia stosowane na budowie muszą mieć minimalny stopień ochrony przed czynnikami zewnętrznymi IP44.
- Przedłużacze powinny składać się z przewodów oponowych (na przewodzie jest oznakowanie literowe „O”) i być przeznaczone do użytkowania na otwartej przestrzeni.
- Przewód zasilający elektronarzędzie jak i przedłużacz muszą mieć nieuszkodzoną izolację.

Bezpieczna obsługa

- W trakcie pracy należy trzymać elektronarzędzie za rękojeść. Nie wolno chwycić elektronarzędzia za osłony lub elementy robocze (wiertło, tarcza).
- W pomieszczeniach, w których mogą wystąpić atmosfery wybuchowe lub gazy palne należy używać wyłącznie narzędzi przeznaczonych do pracy w takich warunkach.
- Elektronarzędzi nie wolno używać na otwartej przestrzeni podczas opadów atmosferycznych, chyba że producent dopuszcza taką możliwość.
- Zabronione jest trzymanie w rękach, na kolanach lub podtrzymywanie stopą obrabianego materiału.
- Wymieniając osprzęt w elektronarzędziu należy pamiętać, aby nie pozostawić klucza w uchwycie mocującym. Uruchomienie elektronarzędzia z pozostawionym kluczem naraża osobę obsługującą, a także osoby przebywające obok na silne uderzenie.

- Należy pamiętać, że po wyłączeniu urządzenia elementy robocze są gorące i dotknięcie ich może spowodować oparzenie. Odkładając urządzenie trzeba upewnić się, czy jest ono wyłączone.

Nie wolno!

- **Pozostawiać bez nadzoru elektronarzędzi podłączonych do zasilania. Po zakończonej pracy należy wyjąć wtyczkę z zasilania.**
- **Używać elektronarzędzi i przedłużaczy z uszkodzonymi izolacjami (przetarcie, pęknięcie, przecięcie itp.).**
- **Przystąpić do pracy bez sprawdzenia stanu obudowy, izolacji przewodów i wtyczek.**
- **Podłączyć elektronarzędzia do gniazda bez uziemienia, jeśli przewód zasilający jest przeznaczony do gniazda z uziemieniem.**
- **Używać przewodów zasilających niezabezpieczonych przed wilgocią i uszkodzeniami mechanicznymi – należy je podwiesić lub jeżeli leżą na ziemi, osłonić.**
- **Pracować uszkodzonym elektronarzędziem, bez osłon zabezpieczających. Uszkodzone elektronarzędzia należy oddać do naprawy lub opatrzyć kartką z napisem: „awaria”.**
- **Samodzielnie wykonywać napraw i konserwacji. Mogą to robić wyłącznie osoby upoważnione do tego przez pracodawcę.**
- **Czyścić elektronarzędzi przy użyciu płynów palnych lub rozpuszczalników.**

Dodatkowe zagrożenia

- Do obsługi elektronarzędzi udarowych, wykorzystywanych do robót budowlanych i drogowych (z wyłączeniem wiertarek udarowych), mogą przystąpić wyłącznie osoby posiadające książeczkę operatora narzędzi udarowych ręcznych wydaną przez Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego.
- Jeżeli praca z użyciem elektronarzędzi jest wykonywana na wysokości zapoznaj się z kartą „Prace na wysokości”.
- Jeżeli praca z użyciem elektronarzędzi jest wykonywana w wykopach przeczytaj kartę „Prace w wykopach”.

PRACE PILARKĄ TARCZOWĄ

Podczas prac pyłących
należy stosować
maski przeciwpyłowe.

Ochrona dolnej części tarczy.

Sprawne urządzenia
sterownicze
i wyłącznik awaryjny.

Ruchoma osłona
zasłaniająca tarczę.

Sprawdź warunki pracy

Jeżeli
na jakieś pytanie
odpowiesz „NIE”,
zastanów się
i podejmij
niezbędne działania,
aby Twoje
miejsce pracy
było bezpieczne.

- Czy jesteś ubrany w odzież roboczą i pełne buty z antypoślizgową podeszwą, wkładką antyprzebiciową i podnoskłem?
- Czy otrzymałeś odpowiednie do obowiązków środki ochrony (helm, okulary ochronne, ochronniki słuchu)?
- Czy zapoznałeś się z instrukcją obsługi pilarki?
- Czy pilarka ma zamontowane osłony na tarczę nad i pod stołem, klin rozszczepiający i osłonę na część napędową? Czy tarcza nie jest uszkodzona?
- Czy przewód zasilający ma nieuszkodzoną izolację?
- Czy stanowisko jest zadaszone, czy jest właściwe dośięcie dla operatora pilarki?
- Czy przewody elektryczne są zabezpieczone przed wilgocią i uszkodzeniami mechanicznymi?

Odzież robocza i ochronna

Do prac przy obsłudze piły tarczowej pracownik może przystąpić ubrany w odzież roboczą, dostosowaną do pory roku. Ubiór musi być dopasowany, przylegający do ciała, rękawy nie mogą odstawać ani luzno zwisać. Należy włożyć buty pełne z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebieciową i podnoskiem chroniącym palce. Pracownik powinien być wyposażony także w:

- hełm ochronny z aktualną datą ważności, określoną przez producenta,
- okulary ochronne,
- ochronniki słuchu.

Uwaga!

Nie wolno obsługiwać piły w rękawicach ani z obandażowanymi dłońmi.

Przed przystąpieniem do pracy pracownik powinien zostać poddany instruktażowi stanowiskowemu i zapoznany z Instrukcją bezpiecznej obsługi piły.

Bezpieczna obsługa

- Stanowisko pracy przy obsłudze piły musi być zadane i zabezpieczone, a w okresie zimowym osłonięte.
- Przewód zasilający piłą powinien mieć pełną izolację i być zabezpieczony przed wilgocią i uszkodzeniami mechanicznymi.
- Do pracy przy obsłudze piły tarczowej operator może przystąpić wyłącznie, gdy są zastosowane wszystkie elementy ochronne, tj. kaptur ochronny, osłona dolnej części piły, osłona napędu oraz klin rozszczepiający.
- Kaptur ochronny (osłona części piły wystającej nad stołem) powinien:
 - być większy od średnicy piły,
 - osłaniać tarczę z obu stron i zakrywać miejsca przechodzenia zębów przez stół,
 - być najbliżej ciętego materiału, tak aby palce nie mogły dostać się pomiędzy kaptur a cięty materiał.

Klin rozszczepiający (element znajdujący się za tarczą, zabezpieczający przed zakleszczeniem lub odrzutem ciętego materiału) musi być:

- sztywny i usytuowany w jednej linii z piłą,
- grubszy od tarczy piły, ale cieńszy od razu (cieńszy od rozwarcia zębów piły),
- odpowiednio oznakowany (oznaczenia: grubość oraz zakresu średnic piły, do których może być stosowany).

- Dolna część piły znajdująca się pod stołem powinna być całkowicie osłonięta z obu stron.
- Wszelkie elementy napędu muszą być całkowicie osłonięte.
- Uszkodzone bądź niekompletne osłony trzeba natychmiast wymienić.
- Uszkodzoną piłą należy odłączyć od zasilania i oznaczyć kartką z napisem „awaria”.
- Naprawiać lub konserwować sprzęt mogą wyłącznie osoby upoważnione przez pracodawcę.

Obróbka materiału

- Cięty materiał powinien być zamocowany w sposób uniemożliwiający jego wyrwanie lub niekontrolowaną zmianę położenia.
- Przy ręcznym posuwie materiału należy stosować odpowiednio wysokie i właściwie ustawione prowadnice w celu bezpiecznego podparcia ciętego materiału.
- Przy cięciu małych elementów, a także w końcowej fazie cięcia wzdłużnego, materiał może być przesuwany tylko za pomocą popychaczy.
- Bezpieczny popychacz powinien mieć długość minimum 40 cm i być wykonany z drewna, sklejki lub tworzywa sztucznego.
- W momencie cięcia palce lewej dłoni powinny być ułożone równolegle do tarczy piły.
- Trociny i wióry należy usuwać za pomocą sprzętu do tego przeznaczonego, po uprzednim wyłączeniu napędu.
- Po zakończonej pracy należy wyjąć wtyczkę z zasilania.

Nie wolno!

- **Demontować lub klinować osłon części ruchomych piły.**
- **Używać piły, której przewody zasilające są uszkodzone, np. przetarte, pęknięte, przecięte itp.**
- **Ciąć uszkodzoną lub odkształconą tarczą.**
- **Usuwać wióry w trakcie cięcia materiału.**
- **Czyścić elementów będących w ruchu.**
- **Hamować obroty tarczy piły poprzez boczne dociskanie jej kawałkiem drewna lub też innym materiałem.**
- **Pozostawiać bez nadzoru piłą podłączoną do zasilania.**

RĘCZNE PRACE TRANSPORTOWE

Nieporeczne przedmioty należy przenosić zespołowo.

Symetryczne obciążenie.

Transport zespołowy długich przedmiotów.

Sprawdź warunki pracy

Jeżeli na jakieś pytanie odpowiesz „NIE”, zastanów się i podejmij niezbędne działania, aby Twoje miejsce pracy było bezpieczne.

- Czy jesteś ubrany w odzież roboczą i pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebielową i podnoskiem?
- Czy otrzymałeś odpowiednie do obowiązków środki ochronne (hełm, naramienniki, rękawice ochronne)?
- Czy przełożony przekazał Ci informacje o ciężarze i parametrach transportowanego materiału?
- Czy w razie konieczności możesz skorzystać ze sprawnego technicznie sprzętu pomocniczego (taczka, uchwyty do transportu taffi szklanych, wózek kołowy, dźwignica)?
- Czy masa transportowanego przez Ciebie ładunku jest zgodna z dopuszczalnymi normami?
- Czy masz możliwość przetransportować ładunek w sposób zgodny z dobrymi praktykami?

Odzież robocza i ochronna

Do ręcznych prac transportowych może przystąpić pracownik ubrany w odzież roboczą, dostosowaną do pory roku, rękawice robocze oraz pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebiciową i podnoskiem chroniącym palce. Pracownik powinien być również wyposażony w:

- hełm ochronny z aktualną datą ważności, określoną przez producenta,
- inne środki ochrony indywidualnej w zależności od występujących zagrożeń np. ochronniki ramion.

Przed przystąpieniem do pracy pracownik powinien zostać poddany instruktażowi stanowiskowemu i zapoznany z instrukcjami bezpiecznej obsługi urządzeń wykorzystywanych w pracy.

Ogólne informacje

- Przez pracę dorywczą rozumie się ręczne przemieszczanie materiałów nie częściej niż 4 razy na godzinę, jeżeli łączny czas wykonywania tych prac nie przekracza 4 godzin na dobę.
- Pochylnie na budowach, które służą do ręcznego transportu, np. do przewożenia taczkami nie powinny przekraczać 10% nachylenia.

Normy dźwigania

- Dopuszczalny ciężar przedmiotów podnoszonych i przenoszonych przez jednego pracownika wynosi 30 kg przy pracy stałej i 50 kg przy pracy dorywczej.
- W razie konieczności przenoszenia przedmiotu trzymanego w odległości większej niż 30 cm od tułowia, należy zmniejszyć o połowę dopuszczalną masę przedmiotu przypadającą na jednego pracownika lub wykonać pracę zespołowo.

Dobre praktyki

- Ciężar najlepiej podnosić z poziomu ud. Przy podnoszeniu ciężaru z niższego poziomu należy stanąć możliwie blisko niego w lekkim rozkroku tak, aby dźwigany przedmiot znalazł się między stopami, przykucnąć i wyprostować plecy. Następnie mocno uchwycić jedną ręką przedmiot od spodu i powoli wstać z nim.
- Ciężkie i długie przedmioty należy unieść do góry z jednej strony i przesuwać się w stronę środka jego długości. Uchwycenie przedmiotu po środku pozwoli na rozłożenie jego ciężaru równomiernie na obie ręce. Najlepiej tę pracę wykonywać zespołowo.
- Należy unikać przenoszenia ciężarów przy skrócie tułowia.

- Przenoszenie elementów o dużych płaszczyznach np. arkusze blachy przy silnym wietrze może przewrócić pracownika lub spowodować jego upadek z wysokości (jeżeli prace transportowe odbywają się na wysokości).
- Elementy o dużych płaszczyznach np. arkusze blachy najbezpieczniej przenosić przy użyciu sprzętu pomocniczego.
- Materiał przenoszony w zwojach należy zabezpieczyć przed rozwinięciem.

Transport zespołowy

Przenoszenie przedmiotów, których długość przekracza 4 m i masa 30 kg, powinno odbywać się zespołowo. Na jednego pracownika powinna przypadać masa nieprzekraczająca 25 kg przy pracy stałej i 42 kg przy pracy dorywczej. Pracowników należy dobrać pod względem wzrostu. Odstęp pomiędzy nimi musi wynosić co najmniej 75 cm.

Transport wózkami i taczkami

- Taczką można przewozić (łącznie z masą taczki), maksymalnie 100 kg po twardej nawierzchni i 75 kg po nawierzchni nieutwardzonej.
- Na wózku po terenie płaskim o twardej nawierzchni można przewozić (łącznie z masą wózka), maksymalnie 350 kg na wózku dwukołowym, np. wózek na butle spawalnicze i 450 kg na wózku trzy lub cztero kołowym, np. paleciak.
- Przy przemieszczaniu ładunku na wózku po pochyleniach większych niż 5% dopuszczalne obciążenia są mniejsze odpowiednio o 100 kg (tj. 250, 350 kg).

Nie wolno!

- **Ręcznie przenosić przedmiotów o masie przekraczającej 30 kg na wysokość powyżej 4 m lub na odległość przekraczającą 25 m.**
- **Zespołowo przenosić przedmiotów na odległość przekraczającą 25 m.**
- **Ręcznie transportować przedmiotów o masie przekraczającej 500 kg.**
- **Przekraczać dopuszczalne obciążenia urządzenia w transporcie ręcznym z użyciem dźwigni.**
- **Stać pod podnoszonym ładunkiem.**
- **Używać lin i łańcuchów uszkodzonych lub niewłaściwie zamocowanych o nieznanej albo niedostatecznej wytrzymałości w transporcie z użyciem dźwigni.**

PRACE DEKARSKIE

Przy mechanicznym dźciu należy stosować ochronniki słuchu.

Rusztowanie ochronne zabezpiecza pracowników przed upadkiem z wysokości.

Brak środków ochrony zbiorowej wymaga zabezpieczenia pracowników środkami ochrony indywidualnej.

Sprawdź warunki pracy

Jeżeli na jakieś pytanie odpowiesz „NIE”, zastanów się i podejmij niezbędne działania, aby Twoje miejsce pracy było bezpieczne.

- Czy jesteś ubrany w odzież roboczą i pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebielową i podnoskiem?
- Czy otrzymałeś odpowiednie do obowiązków środki ochrony indywidualnej (hełm, rękawice ochronne, okulary ochronne, maseczkę, ochronniki słuchu, odzież trudnopalną, przyłbicę)?
- Czy Twoje stanowisko pracy jest zorganizowane tak, abyś był zabezpieczony przed upadkiem z wysokości?
- Czy przełożony wskazał Ci miejsce kotwienia sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości?
- Czy urządzenia, które masz obsługiwać mają osłony elementów ruchomych?
- Czy w okresie wysokich temperatur pracodawca zapewnił Ci napoje?

Odzież robocza i ochronna

Do prac dekarskich może przystąpić pracownik ubrany w odzież roboczą, dostosowaną do pory roku, rękawice robocze oraz pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebielową i podnoskiem chroniącym palce.

Powinien być również wyposażony w:

- hełm ochronny z aktualną datą ważności, określoną przez producenta,
- okulary ochronne, maseczkę ochronną i ochronniki słuchu niezbędne przy mechanicznym cięciu dachówek,
- rękawice ochronne przy stosowaniu mas bitumicznych oraz przy wykonywaniu obróbek blacharskich,
- odzież trudnopalną przy układaniu papy termozgrzewalnej,
- sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości w zależności od organizacji pracy szelki z odpowiednim do sytuacji osprzętem tj. linką z amortyzatorem lub z urządzeniem samohamującym.

Przed przystąpieniem do pracy pracownik powinien przejść Instruktaż stanowiskowy i zostać zapoznany z Instrukcjami bezpiecznej obsługi urządzeń wykorzystywanych w pracy oraz informacjami zawartymi w kartach charakterystyki stosowanych substancji chemicznych.

Przygotowanie stanowiska pracy na dachu

- Przed przystąpieniem do prac dekarskich należy bezwzględnie wygradzić na dole strefę niebezpieczną i poinformować pozostałych pracowników o możliwości upadku przedmiotów z wysokości.
- Na dachu można pracować wyłącznie wtedy, gdy są zastosowane środki chroniące przed upadkiem z wysokości, takie jak: balustrady ochronne, siatki bezpieczeństwa, rusztowania ochronne, ograniczenie dostępu do krawędzi dachu lub środki ochrony indywidualnej.
- Stosowanie środków ochrony indywidualnej jest możliwe wyłącznie wówczas, gdy:
 - pracę na dachu wykonuje, co najmniej dwóch pracowników,
 - pracownicy wyposażeni są w hełmy z paskami podbródkowymi,
 - pracodawca lub osoba kierująca pracownikami wskazała odpowiednio wytrzymały punkt kotwienia sprzętu,
 - długość linki jest dobrana do najmniejszej wysokości z jakiej może spaść pracownik,
 - sposób mocowania linki eliminuje ruch wahadłowy przy upadku pracownika.

Stanowisko obsługi pilarki

- Stanowisko operatora pilarki do elementów ceramicznych musi być szczerze zadaszone, tak aby zabezpieczyć pracownika przed przedmiotami spadającymi z wysokości oraz ochronić go przed czynnikami atmosferycznymi.
- Przewód zasilający powinien mieć pełną izolację i być zabezpieczony przed wilgocią oraz przed uszkodzeniami mechanicznymi.
- Do pracy przy obsłudze pilarki można przystąpić wyłącznie, gdy zastosowana jest osłona górnej i dolnej części pily.
- Wszystkie elementy napędu muszą być całkowicie osłonięte – uszkodzone lub niekompletne osłony należy natychmiast wymienić.
- Operator pilarki ma obowiązek stosować ochronniki słuchu i okulary ochronne, a w przypadku cięcia na sucho także maseczkę ochronną.

Układanie materiałów termozgrzewalnych

- Pracownik obsługujący palniki gazowe powinien być wyposażony w przyłbicę chroniącą twarz przed oparzeniami, odzież ochronną trudnopalną oraz obuwie trudnopalne lub stosować nagoienniki (osłony trudnopalne na obuwie). Jeżeli stosuje szelki, to powinny być one trudnopalne lub zakryte kamilizką trudnopalną.
- Butle z gazami należy ustawić w pozycji pionowej i zabezpieczyć przed niekontrolowanym przewróceniem. Stosowane węże muszą być szczelne.

Nie wolno!

- **Użytkować pilarki z uszkodzonymi elementami sterującymi.**
- **Demontować osłon części ruchomych pilarki.**
- **Naprawiać pilarki i innych urządzeń bez skutecznego odłączenia od zasilania.**
- **Wykonywać pracy bez zabezpieczenia przed upadkiem z wysokości.**
- **Używać urządzeń elektrycznych, których przewody zasilające mają uszkodzoną izolację.**
- **Dopuszczać do nagrzania butli do temperatury powyżej 35°C.**

PRACE NA RUSZTOWANIU

Hamulec rusztowania przejezdnego.

Podest z zamykanym włazem.

Stabilność rusztowania zapewniają kotwy i zastrzały.

Balustrady ochronne od szczytu rusztowania.

Sprawdź warunki pracy

Jeżeli na jakieś pytanie odpowiesz „NIE”, zastanów się i podejmij niezbędne działania, aby Twoje miejsce pracy było bezpieczne.

- Czy Twoje rusztowanie ma poręcz na wysokości 1,1 m (przy systemowych dopuszcza się wysokość 1 m)?
- Czy Twój pomost wypełnia całą powierzchnię wewnętrzną rusztowania?
- Czy w pomostach znajdują się włazy umożliwiające wchodzenie na rusztowanie od wewnętrznej strony?
- Czy pracodawca zapewnił drabinkę do wchodzenia na rusztowanie?
- Czy rusztowanie jest zabezpieczone przed przewróceniem kotwami lub zastrzałami?
- Czy rusztowanie przejezdne ma sprawne hamulce?

Odzież robocza i ochronna

- Do prac na rusztowaniu może przystąpić pracownik ubrany w odzież roboczą, dostosowaną do pory roku, rękawice robocze, pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebielową i podnoskiem chroniącym palce oraz hełm ochronny z aktualną datą ważności, określoną przez producenta.
- Powinien być również wyposażony w inne środki ochrony indywidualnej w zależności od charakteru prac wykonywanych na rusztowaniu.
- Przed przystąpieniem do pracy pracownik powinien przejść Instruktaż stanowiskowy i zostać zapoznany z Instrukcjami bezpiecznej obsługi urządzeń wykorzystywanych w pracy oraz z Informacjami zawartymi w kartach charakterystyki stosowanych substancji chemicznych.

Warunki bezpieczeństwa

- Pracownik może wejść na rusztowanie tylko wtedy, gdy zostało ono odebrane przez osobę mającą uprawnienia budowlane.
- Rusztowanie należy ustawić na stabilnym i odwodnionym podłożu.
- Stopy rusztowań powinny stać na podkładach usytuowanych prostopadle do ściany budynku.
- Pomost rusztowania powinien być:
 - pełny i zabezpieczony przed niekontrolowanym przesunięciem,
 - wyposażony ze wszystkich stron zewnętrznych w poręcz ochronną na wysokości 1,1 m (lub 1 m przy rusztowaniach systemowych) oraz w krawężnik o wysokości 0,15 m i poręcz pośrednią,
 - wyposażony w balustradę od strony wewnętrznej, jeżeli rusztowanie jest odsunięte od budynku na odległość większą niż 0,2 m,
 - nieprzeciążony (Informacje o dopuszczalnym obciążeniu pracodawca powinien wywiesić na pomoście).
- Jeżeli zastosowanie balustrady wewnętrznej jest niemożliwe, pomost roboczy powinien być poszerzony przez zastosowanie konsoli.
- Najwyższy pomost nie powinien wystawać bardziej niż 1,5 m ponad ostatnią linię kotew.
- Pomosty w ciągach komunikacyjnych muszą mieć zamknięte wjazdy.

Zachowanie ostrożności

- Na rusztowanie można wchodzić wyłącznie od wewnętrznej strony oraz po specjalnie do tego przeznaczonych drabinkach.
 - Piony komunikacyjne nie powinny być oddalone bardziej niż 20 m od stanowiska pracy.
 - Konstrukcja rusztowania musi:
 - być stabilna i zabezpieczona przed przewróceniem zastrzałami lub kotwami,
 - wystawać nie więcej niż 3 m ponad ostatnią linię kotew.
 - Wokół rusztowania należy wyznaczyć strefę niebezpieczną o szerokości minimum 6 m lub szczerlinie zabezpieczyć konstrukcję siatkami ochronnymi.
 - Rusztowanie metalowe powinno być uziemione.
 - Na rusztowaniach przejezdnych można przebywać wyłącznie w przypadku, gdy hamulce są zapięte na przynajmniej dwóch kołkach znajdujących się po przekątnej.
- Uwaga!** Wszystkie wymienione warunki dotyczą także rusztowań typu „Warszawa”.

Pamiętaj!

Ramka rusztowania warszawskiego ma wysokość około 0,7 m i nie stanowi skutecznej ochrony przed upadkami z wysokości. Należy stosować elementy dodatkowe tzw. nadstawki uzupełniające ramkę do wysokości 1,1 m.

Nie wolno!

- Wykonywać montaż rusztowania, jeśli pracownik nie ma książeczki montażysty wydanej przez Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Śkalnego w Warszawie.
- Montować rusztowania bez stosowania środków ochrony przed upadkiem z wysokości.
- Wchodzić od strony zewnętrznej po konstrukcji rusztowania.
- Wspiąć się na poręcz.
- Przewozić ludzi na rusztowaniach przejezdnych.
- Pracować na rusztowaniach po zmroku, bez odpowiedniego oświetlenia sztucznego, w czasie gęstej mgły, opadów deszczu, śniegu oraz gołoledzi, w czasie burzy lub silnego wiatru.
- Pozostawiać materiałów na pomostach po zakończeniu pracy.

PRACE W WYKOPIE

Bezpieczne zejście do wykopu.

Pracownik może pracować wyłącznie w wykopie zabezpieczonym przed osunięciem gruntu.

Zabezpieczenie krawędzi wykopu.

Przebiegi nad wykopem musi być zabezpieczone balustradami.

Bezpieczne nachylenie skarp wykopu.

Sprawdź warunki pracy

Jeżeli na jakieś pytanie odpowiesz „NIE”, zastanów się i podejmij niezbędne działania, aby Twoje miejsce pracy było bezpieczne.

- Czy jesteś ubrany w odzież roboczą, kask, rękawice ochronne i pełne buty z antypoślizgową podeszwą, wkładką antyprzebielową i podnoskiem?
- Czy otrzymałeś odpowiednie do obowiązków środki ochronne (hełm, rękawice antywibracyjne, ochronniki słuchu)?
- Czy skarpy w wykopie są zabezpieczone przed osunięciem poprzez bezpieczne nachylenie ścian lub obudowę?
- Czy urobek jest składowany w odległości minimum 60 cm od krawędzi wykopu?
- Czy masz zapewnione właściwe zejście do wykopu?
- Czy koparka jest usytuowana w bezpiecznej odległości od krawędzi wykopu i od Twojego stanowiska pracy?

Odzież robocza i ochronna

Do prac w wykopie może przystąpić pracownik ubrany w odzież roboczą, dostosowaną do pory roku, rękawice robocze, kamizelkę ochronną oraz pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebielową i podnoskiem chroniącym palce. Pracownik powinien być wyposażony także w:

- hełm ochronny z aktualną datą ważności określonej przez producenta,
- ochronniki słuchu np. przy obsłudze zagęszczarek,
- rękawice ochronne antywibracyjne np. przy obsłudze ubijaków.

Przed przystąpieniem do pracy pracownik powinien zostać poddany instruktażowi stanowiskowemu i zapoznany z Instrukcjami bezpiecznej obsługi urządzeń wykorzystywanych w pracy.

Zabezpieczenie przed przysypaniem

- Do wykopu można wejść wyłącznie wtedy, gdy jest on zabezpieczony przed osunięciem się gruntu poprzez obudowę ścian lub skarpowanie tj. bezpieczne nachylenie ścian wykopu.
- Wykopy o ścianach pionowych o głębokości powyżej 1 m powinny być obudowane.
- Jeżeli wykop jest płytszy, a w pasie równym jego głębokości nie ma obciążań np. od urobku, ściany mogą nie być obudowane.
- Obudowa powinna wystawać min. 15 cm ponad teren.
- Kąt nachylenia skarp powinien być podany przez kierownika robót lub kierownika budowy na podstawie norm lub dokumentacji projektowej.
- Zawsze przed rozpoczęciem robót w wykopach, a także po opadach deszczu należy sprawdzić stan skarp lub obudowę.
- Wszelkie naruszenia struktury gruntu, np. rozwarstwienia czy nawisy należy likwidować pozostając w bezpiecznej odległości.
- Obudowę wykopu należy wykonywać wyłącznie z zabezpieczonej części wykopu.
- Rozpory powinny być trwale przymocowane do obudowy.

Wykonywanie wykopu

- Podczas pracy koparki pracownicy nie powinni przebywać w wykopie w strefie pracy urządzenia.
- Prace w wykopach w pobliżu instalacji podziemnych lub prace poszukiwawcze powinny odbywać się ręcznie.
- Urobek należy składować w odległości minimum 60 cm od krawędzi wykopu.
- Przestrzeń między wykopem a urobkiem nie może być wykorzystywana jako droga dla pracowników.

Pamiętaj!

- 1 m³ gruntu waży ponad 1,5 tony.
- Wejście do wykopu nawet na kilka minut, np. w celu połączenia rur, może odbywać się wyłącznie w zabezpieczonej części wykopu.
- W każdej fazie robót pracownicy powinni znajdować się w obudowanej części wykopu.

Praca w wykopie

Do wykopów głębszych niż 1 m wchodzić należy po specjalnie do tego celu przeznaczonych zejściach drabinach lub schodach. Zejścia powinny znajdować się co 20 m.

Jeżeli jako zejście stosowana jest drabina, to należy ją stabilnie ustawić i zabezpieczyć przed przewróceniem. Drabina musi mieć wytrzymałą konstrukcję i powinna wystawać ponad teren na bezpieczną wysokość (zasadą jest minimum 75 cm).

Dobłą praktyką jest praca w zespołach dwuosobowych w wykopach o głębokości większej niż 2 m.

Zasypywanie wykopu

- Zasypywanie wykopów powinno odbywać się warstwami, co 30-50 cm.
- Obudowę ścian należy demontować od dna wykopu i stopniowo ją usuwać w miarę zasypywania.
- Każdą z zasypywanych warstw należy zagęścić.
- Zagęszczarkę mechaniczną lub ubijak może obsługiwać wyłącznie osoba posiadająca książeczkę operatora wydaną przez Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego w Warszawie.
- Pracownicy nie powinni przebywać w pobliżu pracującej zagęszczarki, ponieważ mogą być narażeni na urazy stóp oraz nadmierny hałas emitowany przez urządzenie.

Nie wolno!

- Chodzić po rozporach.
- Dopuszczać do tworzenia nawisów i podkopywania skarp.
- Przebywać pomiędzy tyłką koparki a ścianą wykopu (nawet podczas postoju koparki) oraz znajdować się w zasięgu pracy koparki i innych maszyn przeznaczonych do prac ziemnych.
- Pracować w wykopie podczas transportowania materiałów.
- Używać maszyn do robót ziemnych niewyposażonych w sprawne czujniki napędu pod czynnymi ilinami energetycznymi.

PRACE Z CHEMIKALIAMI

Wybuchowy

E

Łatwopalny

F

Toksyczny

T

Żrący

C

Szkodliwy

Xn

Drażniący

Xi

Sprawdź warunki pracy

Jeżeli na jakieś pytanie odpowiesz „NIE”, zastanów się i podejmij niezbędne działania, aby Twoje miejsce pracy było bezpieczne.

- Czy jesteś ubrany w odzież roboczą i pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebieciową i podnoskiem?
- Czy zostałeś poinformowany, jakie środki ochrony indywidualnej należy używać podczas pracy z substancją chemiczną stosowaną na Twoim stanowisku pracy?
- Czy otrzymałeś odpowiednie do obowiązków środki ochrony indywidualnej?
- Czy zostałeś zapoznany z informacjami zawartymi w karcie charakterystyki substancji chemicznej stosowanej na Twoim stanowisku pracy?
- Czy substancje i mieszaniny chemiczne są przechowywane w opakowaniach producenta opatrzonych etykietami w języku polskim?
- Czy zapoznałeś się z informacjami zawartymi na etykiecie opakowania?

UWAGA! W lewej kolumnie oznakowanie dla mieszanin do czasu sklasyfikowania ich zgodnie z rozporządzeniem CLP. W prawej kolumnie oznakowanie dla substancji lub mieszanin sklasyfikowanych zgodnie z rozporządzeniem CLP.

Odzież robocza i ochronna

Do prac przy substancjach i mieszaninach chemicznych może przystąpić pracownik ubrany w odzież roboczą z długimi rękawami i nogawkami dostosowaną do pory roku, w rękawice robocze oraz pełne buty z podeszwą antypoślizgową, wkładką antyprzebiadową i podnoskiem chroniącym palce. Pracownik powinien stosować:

- hełm ochronny z aktualną datą ważności, określoną przez producenta,
- okulary ochronne lub gogle,
- rękawice ochronne odporne na działanie substancji chemicznych,
- maseczkę ochronną odpowiednią do stosowanej substancji.

Przed przystąpieniem do pracy pracownik powinien zostać zapoznany z informacjami zawartymi w kartach charakterystyki stosowanych substancji niebezpiecznych.

Zawsze po zakończonej pracy pracownik powinien dokładnie umyć ręce.

Informacje ogólne

- Substancje i mieszaniny chemiczne powinny być przechowywane w opakowaniach oryginalnych lub opakowaniach zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem.
- Na opakowaniach powinny być zamieszczone etykiety w języku polskim z czytelnym oznakowaniem umożliwiającym identyfikację.
- Pracownik powinien poznać się z treścią etykiety.
- Przechowywanie materiałów niebezpiecznych w pojemnikach i opakowaniach po środkach spożywczych jest niedopuszczalne.

Cement (mieszanka betonowa, zaprawy cementowe)

- Po kontakcie cementu z wodą wytwarza się środowisko silnie alkaliczne, działające drażniąco na skórę i oczy (może spowodować poważne uszkodzenia skóry i oczu).
- W postaci suchej działa drażniąco na drogi oddechowe (może wywołać nieżyt nosa, kaszel, duszność).
- Należy stosować rękawice nieprzepuszczalne np. z nitrilu lub neoprenu wewnątrz powlekane bawełną, okulary ochronne oraz półmaski P1 lub maski z filtrem cząsteczkowym P2.

Rozpuszczalnik nitro

- Jest wysoce łatwopalny, działa drażniąco na skórę i drogi

oddechowe, może spowodować poważne uszkodzenie oczu, zawroty głowy, uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego.

- Podczas pracy należy stosować środki ochrony dróg oddechowych, okulary ochronne w szczelnej obudowie, rękawice powlekane, np. neoprenowe oraz fartuch lub ubranie ochronne powlekane.

Pianka montażowa

- Produkt skrajnie łatwopalny, działa szkodliwie na drogi oddechowe i drażniąco na skórę i oczy.
- Podczas pracy należy stosować okulary ochronne, rękawice ochronne, np. z kauczuku nitrilowego oraz maski filtrujące, jeżeli pomieszczenie nie jest dobrze wentylowane.

Silikon sanitarny

- Działa drażniąco na skórę, oczy i drogi oddechowe. Może powodować uczulenia.
- Podczas pracy należy stosować okulary ochronne, rękawice ochronne gumowe, np. z kauczuku nitrilowego oraz maskę filtrującą do organicznych gazów i par, jeżeli pomieszczenie nie jest dobrze wentylowane.

Lepik asfaltowy

- Produkt łatwopalny, działa szkodliwie na drogi oddechowe (powoduje mdłości, zawroty głowy) i skórę (zapalenie skóry) oraz drażniąco na oczy.
- Podczas pracy należy stosować okulary ochronne, rękawice ochronne powlekane np. z kauczuku butylowego lub neoprenowe oraz maski z pochłaniaczem typu A, jeżeli pomieszczenie nie jest dobrze wentylowane.

Masy asfaltowo-żywiczne i asfaltowo-aluminiowe

- Produkt łatwopalny, działa szkodliwie na drogi oddechowe i drażniąco na skórę i oczy.
- Podczas pracy należy stosować okulary ochronne, rękawice ochronne, np. neoprenu oraz maski filtrujące, jeżeli jest stosowany w niewentylowanym pomieszczeniu.

Olej antyadhezyjny

- Produkt może powodować lekkie podrażnienie skóry i oczu.
- Podczas pracy należy stosować okulary ochronne, rękawice olejoodporne, np. z neoprenu.

Plakaty - prewencja

renta inwalidzka
czy znajomość Bhp ?!

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

